

Rejsekortet slap billigt

ROS: Rigsrevisionen mener, at både skiftende trafikministre og den nye direktør i Rejsekort A/S har håndteret skandalen med det offentlige it-projekt godt.

**NIELS SANDØE
THOMAS G. SVANEBOG**
niels.sandoe@jp.dk
thomas.svanebog@jp.dk

Budgettet holder, og folkene bag rejsekortet har som pris for en sløv indsats presset den franske leverandør til at levere 50 ekstra funktioner til det elektroniske billetsystem for den samme pris.

Det er blot en af konklusionerne i Rigsrevisionens beretning om, hvorfor rejsekortet er blevet fire år forsinket, og det kan meget overraskende tolkes som en ros af det udskældte projekt.

Det mener for eksempel Bent Flyvbjerg, der er professor ved Oxford University og ekspert i offentlige it-projekter.

»Det er usædvanligt, at et projekt af den karakter holder budgettet, og det er en ros, når det bliver bemærket, at man i stedet for at få slås med leverandøren har været i dialog med dem. I dette tilfælde har det ført til, at produktet er blevet bedre,« siger Bent Flyvbjerg.

Han leder i øjeblikket et projekt, hvor man evaluerer 1.500 it-projekter til en samlet værdi på 210 mia. dollars og har tidligere rådgivet den danske stat om arbejdet med offentlige it-projekter. På den baggrund tør han heller ikke endnu konkludere, at økonomien i Rejsekort A/S holder.

»Jeg vil se det i mål først. Jeg har set, at det er gået galt før, og jeg har set budgetoverskridelser, der bliver skubbet foran og først bliver kendt, når projektet er næsten færdigt,« siger Bent Flyvbjerg.

Rigsrevisionen konkluderer blandt andet, at Rejsekort

A/S siden fyringen af direktør Niels Clemmensen i 2008 stort set har gjort alt rigtigt.

»Man kan blandt andet læse, at Rejsekort A/S har ændret sit syn på leverandøren, så man ikke længere betragter denne som en modpart, men som en partner. Det er meget fornuftigt og viser, at man har tillid til leverandøren. Vores forskning viser, at netop tillid og samarbejde mellem parterne er en af de vigtigste grunde til, at man får succes med store it-projekter. Hvis man laver it-projekter på ren jura og tror, at man kan specificere alt i en kontrakt, går det galt. Derfor er det vigtigt at have en samarbejdsforholdning,« siger Bent Flyvbjerg.

Skrækslagne

Direktør i Rambøll Management og ekspert i komplicerede it-projekter, Ejvind Jørgensen, er enig. Han vurderer på baggrund af beretningen, at man i Rejsekort A/S var så skrækslagen for at stå dårligt i en eventuel retssag, at man i tre år konsekvent undgik at indgå i en detaljeret dialog med franske Thales.

»Det er den store udfordring i alle it-projekter. På den ene side skal du sørge for at have en klar position overfor leverandøren, så du kan trække dig fra projektet. På den anden side er du nødt til at være dialog med leverandøren, fordi it-projekter er en levende størrelse, der udvikler sig hele tiden,« siger direktør og ekspert i komplicerede it-projekter Ejvind Jørgensen fra Rambøll Management.

Han har desuden været formand for et udvalg under Dansk IT, der tidligere har givet en række anbefalinger til, hvordan man griber offentlige it-projekter an.

Rejsekort-systemet vil i 2014 være blevet landsdækkende og opgraderet til en ny version.

Foto: Rejsekort A/S

Med afsæt i sit kendskab til de mange statslige projekter, der gennem tiden er blevet kritiseret for at være for dyre og tage for lang tid, ærgres han sig over, at man i Danmark har en tendens til at ville have for komplicerede it-løsninger.

»Jeg kunne godt have ønsket mig, at man havde tænkt takstsystemet, da man startede projektet. Jeg vil sågar påstå, at det er antidemokratisk at have et system, som brugerne ikke forstår, men når det er sagt, så er sejlene blevet rebet, og jeg tror på, at rejsekortet bliver en succes. Nøjagtig som det er tilfældet med den digitale tinglysning, der også har været udskældt, men som på sigt vil give årlige besparelser på tredjedele millionbeløb,« siger Ejvind Jørgensen.

Erkender fejl

Bjørn Wahlsten blev i 2007 indsat som bestyrelsesformand i Rejsekort A/S og overtog i 2008 posten som direktør i selskabet efter sin fyrede forgænger.

»Der er ingen tvivl om, at vi i de første år var for dårlige

til at fastholde og kontrollere leverandøren på de krav, som vi forventede systemet kunne leve op til. I stedet valgte vi at stole på nogle meldinger fra franske Thales om at man havde styr på projektet og alt gik efter planen. Det havde så i sidste ende den konsekvens at såvel vores egen direktør som den franske direktør med ansvar for projektet måtte gå,« fortæller Bjørn Wahlsten.

Ultimatum

Efterfølgende fulgte en mere konfrontatorisk og kontrollerende periode med tilhørende tillægsaftaler, der i slutningen af sidste år toppede med et ultimatum fra transportminister Hans Christian Schmidt (V). Enten fik man en endelig og holdbar aftale om en ordnet færdiggørelse af det stærkt forsinkede projekt. Eller også ville ministeren forbeholde sig retten til at rive kontrakten i stykker og kassere seks års arbejde med en tilhørende investering på 700 mio. kr.

»Det ville have ført til en uoverskuelig situation og en række langvarige retssager.

Og for enden af det hele ville vi stå med et i helt bogstavelig forstand mekanisk nedslidt billetsystem, som vi alligevel ville være tvunget til at erstatte med noget nyt.«

Foreløbig fungerer det elektroniske billetsystem kun fuldt ud i Vestsjælland, hvor det blev introduceret den første april i år. Siden har de lokale medier bragt en længere række artikler om og læserbreve om problemer.

Storpendlere skulle betale mere for brug af rejsekortet end et månedskort. Prisen ved brug af systemet steg i nogle tilfælde ved forsinkelser i forbindelse med skifte mellem bus og tog. Fejlindstede ruter førte til betaling for en ekstra eller to zoner.

Men det bagvedliggende edb-system er under konstant tilretning. Og Bjørn Wahlsten spår, at de sidste børnesygdomme vil være historie, når systemet engang i 2014 er blevet landsdækkende og opgraderet til en ny forbedret version.

Til dato er der udstedt 25.000 rejsekort, der er benyttet til sammenlagt 400.000 rejser.

OM REJSEKORTET

Sådan fungerer det

Rejsekortet er et elektronisk billetkort til bus, tog og metro, der i lighed med Dankortet er udstyret med en chip.

Kortet skal på sigt erstatte de nuværende billetter, klippekort og månedskort.

Rejsekortet virker ved, at passagererne begynder deres rejse ved at holde rejsekortet hen over en kortlæser, der aflæser kortet med et bip.

Når rejsen er slut, tjekker passagererne ud på en anden kortlæser.

Passagererne sætter penge ind på deres rejsekort, og når de rejser med bus, metro eller tog, bliver prisen for rejsen automatisk trukket på rejsekortet.

Rejsekortet leveres i henholdsvis en personlig version med billede, navn og fødselsdato og en anonym version, der frit kan bruges af alle.

Rejsekortet beregner for hver rejse automatisk den rigtige rabat. Jo mere man rejser, desto større er rabatten.

Kortet blev som det første sted i Danmark sat i fuld drift i Vestsjælland den 1. april.

Ris og ros fra Rigsrevisionen

Rejsekortets ledelse og leverandøren forpligtede sig til et tæt samarbejde i slutningen af 2010.

Økonomien i projektet har udviklet sig tilfredsstillende.

Rejsekortets ledelse svigtede deres ansvar for at holde snor i projektet i perioden fra 2005 til 2008.

Ledelsen prioriterede i en lang periode at sikre sin egen juridiske position frem for at reagere kraftigt på leveranceproblemer.

Projektet var dårligt forberedt fra start. Manglende sikring af, at den franske leverandør havde forstået ønskerne til det danske system.

Leverandøren formåede ikke at overholde sine tidsfrister for levering af de enkelte dele af rejsekortet.

Ung fodbold skæpper i kassen

■ **U21 EM betyder millionomsætning på hoteller og restauranter. Samtidig øges kendskabet til Danmark i resten af Europa.**

JENS ERIK RASMUSSEN
jens.erik.rasmussen@jp.dk

Når unge fodboldspillere i to uger kæmper om at blive Europas bedste på jyske græstæpper, er det ikke kun un-

derholdende for tilskuerne. Det er også en god forretning for de byer, som er værter for otte europæiske ungdomslandshold. U21 EM skaber en millionomsætning, og det betyder ekstra indtjening i hoteller og restauranter.

Ifølge beregninger fra Sport Event Danmark øger arrangementet den udenlandske turismeomsætning i Danmark med mere end 32 mio. kr. 810 spillere og ledere samt omkring 4.000 udenlandske tilskuere bruger nemlig masser af penge både

på overnatning, restauranter og indkøb. Omsætningen er velkommen på hoteller, feriecentre og spisesteder på et tidspunkt at året, da højsæsonen endnu ikke er begyndt.

Utroligt vigtigt

»Det understreger, hvor vigtigt det er, at Danmark er i stand til at tiltrække den type af begivenheder,« siger Katia Østergaard, adm. direktør i Horesta, som er hotellernes og restauranternes brancheorganisation.

Hun tilføjer, at arrange-

mentet i høj grad er med til at skabe opmærksomhed om Danmark, og det vil på længere sigt trække flere turister og dermed omsætning til landet.

»Kendskabet til Danmark er vores største udfordring, når det handler om at tiltrække turister. Vi ved, at sportsarrangementer gør landet mere kendt, så udlændinge får lyst til at besøge os, og det er meget vigtigt,« siger Katia Østergaard.

Arrangementet betyder godt 26.000 ekstra overnat-

ninger i og omkring Aarhus, Aalborg, Herning og Viborg. Spillere, og tilskuere er ikke blandt de turister, som bruger flest penge.

Derimod har de mange hundrede udenlandske fodboldledere traditionelt et stort forbrug.

Erhvervsturister

»Lederne er på arbejde, og de kan derfor sidestilles med erhvervsturister, som bruger omkring 3.200 kr. pr. døgn,« siger Katia Østergaard.

Sport Event Danmark, der

har beregnet omsætningen for Horesta, forventer, at den udenlandske turistomsætning for alle internationale sportsbegivenheder i Danmark i 2011 vil betyde en meromsætning på 235-240 mio. kr.

Verdensmesterskaberne i landevejscykling i november er den suverænt største begivenhed i år, og den ventes at skabe ekstra omsætning for 115 mio. kr.

U21 EM i fodbold er målt på turismeomsætning den næststørste begivenhed.